

Mgr. MARIE BENEŠOVÁ
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR
A PŘEDSEDKYNĚ LEGISLATIVNÍ RADY VLÁDY

V Praze dne 11.12.2013
Čj. 562/2013-OD-SPZ/3

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

Věc: obv. V. S., nar. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: tr. spis OS ve Žďáru nad Sázavou sp.zn. 3 T 120/2011,
přezkumný spis KSZ v Brně, pob. v Jihlavě, sp.zn. 3 KZZ 5/2013

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch obviněného V. S., nar.,
bytem,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 17. 12. 2012 č. j. 3 T 120/2011-255, pokud jím bylo podle § 228 odst. 1 tr. řádu rozhodnuto o povinnosti obviněného nahradit poškozeným po usmrceném M. Z., a to I. D. jako matce usmrceného částku 243.800,-Kč, bytem, a Ing. Z. Z. jako otci usmrceného částku 263.476,- Kč, H. Z. jako nevlastní matce a osobě blízké žijící s usmrceným ve společné domácnosti částku 240.000,- Kč, K. Z. částku 240.000,- Kč a N. Z. částku 240.000,- Kč jako nevlastním sestram a osobám blízkým žijícím s usmrceným ve společné domácnosti a Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky škodu ve výši 2.815,-Kč.

Rozsudkem Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou ze dne 17. 12. 2012 č. j. 3 T 120/2011-255, který nabyl právní moci dne 6. 2. 2013, byl obviněný V. S. uznán vinným

přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 tr. zákoníku, kterého se dopustil dne 14.8.2011 kolem 14.35 hodin, kdy po silnici I. třídy č. 19 ve směru od L. do Š., okr., řídil osobní automobil tov. zn. Fiat Brava, reg. zn., přičemž v rozporu zejména s ustanovením § 5 odst. 1 písm. b) z. č. 361/2000 Sb., porušil ustanovení § 17 odst. 2 z. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v platném znění, kdy po průjezdu mírně pravotočivé zatáčky v km 200,2 uvedené silnice, vybočením ze směru své jízdy, předjížděl před ním jedoucí automobil tov. zn. Citroen Berlingo, reg. zn., s přívěsným vozíkem, reg. zn., a to bez ohledu na to, že byl již předjížděn ve stejném směru jedoucím motocyklem značky Yamaha FZS 1000, reg. zn., který dával signalizací znamení o předjíždění, řízený M. Z., nar., kdy tak ohrozil a omezil svým manévrem řidiče motocyklu jedoucího za ním, který se brzděním snažil střetu zabránit, kdy poté došlo v levé polovině vozovky ke střetu mezi levou částí zadního nárazníku vozidla Fiat Brava a pravým bokem (ránem) motocyklu zn. Yamaha FZS 1000, reg. zn., v důsledku čehož byl řidič motocyklu M. Z. odhozen do levé silniční příkopy a utrpěl smrtelná poranění, kterým na místě podlehl.

Za toto jednání byl obviněnému uložen podle § 143 odst. 2 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 1 roku, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 4 let.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu byl obviněný zavázán k náhradě škody, jak výše uvedeno.

Výrok napadeného rozsudku o náhradě škody je jen velmi stručně odůvodněn tím, že v rámci adhezního řízení se řádně a včas se svými nároky připojili poškození po usmrceném a Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky a vzhledem k tomu, že provedeným jednáním byla zjištěna příčinná souvislost mezi jednáním obžalovaného a vznikem škody na straně poškozených, byl obžalovaný zavázán povinností způsobenou škodu uhradit, přičemž výše vyčíslené škody byla řádně doložena zmocněncem za poškozené.

Takto odůvodněný rozsudek ve výroku o náhradě škody je zcela nepřezkoumatelný. Požadavek zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, platí bezvýjimečně i pro rozhodování o otázkách souvisejících s výší škody způsobené trestným činem, s právy a postavením poškozeného a s adhezním řízením. I na odůvodnění výroku o náhradě škody se vztahuje ustanovení § 125 tr. řádu.

Podle § 2 odst. 5 tr. řádu orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákona a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí.

Podle § 125 odst. 1 tr. řádu, pokud rozsudek obsahuje odůvodnění, soud v něm stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporují. Jestliže do rozsudku byly, kromě výroků o vině a trestu, pojaty další výroky, je třeba je rovněž odůvodnit.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu, odsuzuje-li soud obžalovaného pro trestný čin, kterým způsobil jinému majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu nebo kterým se na úkor poškozeného bezdůvodně obohatil, uloží mu v rozsudku, aby poškozenému nahradil

majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu v penězích nebo aby vydal bezdůvodné obohacení, jestliže byl nárok včas uplatněn (§ 43 odst. 3), nestanoví-li tento zákon jinak; nebrání-li tomu zákonná překážka, soud uloží obžalovanému vždy povinnost k náhradě škody nebo k vydání bezdůvodného obohacení, jestliže je výše škody nebo rozsah bezdůvodného obohacení součástí popisu skutku uvedeného ve výroku rozsudku, jímž se obžalovaný uznává vinným, a škoda v této výši nebyla dosud uhrazena nebo bezdůvodné obohacení nebylo dosud v tomto rozsahu vydáno.

Ze spisového materiálu vyplývá, že poškození rodiče I. D. a Ing. Z. Z. se sice již v přípravném řízení prostřednictvím svého společného zmocněnce k trestnímu řízení připojili se svým nárokem na náhradu škody, ten však nebyl řádně specifikován. Rovněž i Všeobecná zdravotní pojišťovna se v přípravném řízení k trestnímu řízení připojila s nárokem na náhradu škody, a to s minimální částkou 300,- Kč s tím, že výši škody doloží dodatečně po jejím vyčíslení, což učinila dne 14. 11. 2011, kdy škoda byla vyčíslena částkou 2.815,- Kč (č.l. 224 a násl.). S nárokem na náhradu škody v trestním řízení se po podání obžaloby řádně a včas prostřednictvím společného zmocněnce připojili pozůstalí (č. l. 176 – 188, 214v tr. spisu) s tím, že v souladu s ustanovením § 444 odst. 3 obč. zákoníku jim náleží jednorázové odškodnění, a to rodičům zemřelého každému ve výši 240.000,- Kč, nevlastní matce H. Z. a polorodým sestřím K. a N. Z. jako nevlastní matce a nevlastním sestřím zemřelého a osobám s ním žijícím ve společné domácnosti ve výši 240.000,- Kč. Rodiče zemřelého I. D. a Ing. Z. Z. rovněž požadovali ve smyslu § 449 odst. 2 obč. zákoníku uhradit náklady spojené s pohřbem usmrčeného syna, a to ve výši 23.476,- Kč otci a ve výši 3.800,- Kč matce. Jak shora uvedeno, soud návrhům poškozených v plném rozsahu vyhověl, výrok o náhradě škody nabyl právní moci dnem 17. 12. 2012.

Výhrady lze mít především k té části výroku o náhradě škody týkající se nevlastní matky a nevlastních sester zemřelého, které s ním údajně žily ve společné domácnosti, a to k přiznání jejich nároků ve výši 240.000,- Kč. V tomto směru soud neprovedl dostatečné dokazování. Přičemž je třeba zdůraznit, že pozůstalí požadovali pouze jednorázové odškodnění ve smyslu ust. § 444 odst. 3 obč. zákoníku, případně dle § 449 odst. 2 obč. zákoníku náklady spojené s pohřbem usmrčeného M. Z., nepožadovali a ani nespecifikovali další majetkovou škodu či nemajetkovou újmu, která jim měla usmrcením M. Z. vzniknout.

Podle § 444 odst. 3 obč. zákoníku za škodu usmrcením náleží pozůstalým jednorázové odškodnění, a to

c) každému rodiči 240.000,- Kč,

e) **sourozencům** zesnulého ve výši 175.000,- Kč /sourozenci jsou osoby, jejichž nejbližší společný předek je alespoň jeden z rodičů (§ 117 ObčZ)/,

f) každé **další** blízké osobě žijící ve společné domácnosti s usmrceným v době vzniku události, která byla příčinou škody na zdraví s následkem jeho smrti, částkou 240.000,- Kč.

Ustanovení § 444 odst. 3 obč. zákoníku je jednoznačné, neumožňuje další prostor pro odlišný výklad, to však neznamená, že tyto paušální částky nemohou být sníženy (např. spoluzavinění usmrčeného) či že by poškození se nemohli domáhat další satisfakce.

Toto ustanovení rozlišuje m.j. odškodnění poskytované jednak sourozencům zemřelého a jednak dalším blízkým osobám žijícím ve společné domácnosti. Zemřelý M. Z. a K. a N. Z. byli ve vztahu polorodých sourozenců, s ohledem na společného otce. Náleželo jim proto odškodnění podle § 444 odst. 3 písm. e) obč. zákoníku ve výši 175.000,- Kč a nikoli

náhrada škody ve výši 240.000,- Kč jako osobám blízkým žijícím se zemřelým M. Z. ve společné domácnosti, jak bylo kumulováno v podaném návrhu jejich zmocněnce a přiznáno soudem.

Pokud se týká přiznaného nároku ve vztahu k nevlastní matce jako osobě blízké žijící ve společné domácnosti s usmrceným, zde adhezní řízení ohledně dokazování, zda zemřelý M. Z. žil ve společné domácnosti (§ 115 ObčZ) svého otce, nevlastní matky a nevlastních sester, zůstalo naprosto kusé, podložené pouze svědeckou výpovědí jeho vlastní matky I. D. Nebylo vůbec objasněno, zda zemřelý, který již pět let podnikal jako osoba samostatně výdělečná činná, hradil společné náklady na vedení domácnosti svého otce. Zejména nebylo zjišťováno, jak velký je rodinný dům otce zemřelého, a zda v něm zemřelý s ohledem na své výdělkové možnosti si nevedl domácnost sám. Soud při výkladu pojmu společná domácnost patrně nesprávně vycházel pouze z toho, že zemřelý a jeho nevlastní matka (sourozenci) bydlí na shodné adrese jako jeho otec. Společné bydlení ještě neznamená, že je vedena i společná domácnost. Znakem domácnosti není ani přihlášení se osoby k trvalému pobytu, které slouží pouze k evidenčním účelům. Soud se vůbec nezabýval otázkou, jaký byl faktický vztah zemřelého a jeho nevlastní matky, zda si byli navzájem tak blízcí, že újmu kterou by jeden z nich utrpěl, by druhý pocíťoval jako újmu vlastní (§ 116 ObčZ).

Vzhledem k tomu, že trestní soud má v adhezním řízení povinnost postupovat co do odůvodněnosti svého rozhodnutí se stejnou péčí jako civilní soud, který rozhoduje o náhradě škody ve věcech občanskoprávních, musí v rámci rozhodování o náhradě škody správně aplikovat příslušná ustanovení občanskoprávních předpisů o odpovědnosti za škodu. Navíc výrok o náhradě škody v adhezním řízení, včetně podmínek aplikace § 444 odst. 3 obč. zákoníku, musí být náležitě odůvodněn, což se nestalo, když v projednávané věci zůstaly skutečnosti, jež soud vedly k rozhodnutí o náhradě škody, bez řádného zdůvodnění. V této části rozhodnutí soud bez dalšího odkázal na výrokovou část rozsudku.

S odkazem na shora uvedené skutečnosti nutno konstatovat, že shora citovaný rozsudek Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ve výroku o náhradě škody, zejména v části pokud jde o náhradu škody přiznané H., K. a N. Z., neodpovídá požadavku řádného a vyčerpávajícího objasnění všech podstatných skutečností rozhodných pro rozhodnutí ve smyslu § 2 odst. 5 tr. řádu a odůvodnění tohoto výroku pak ani požadavku uvedeného v § 125 odst. 1 tr. řádu.

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud České republiky:

- 1) podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že pravomocným rozsudkem Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 17. 12. 2013 č. j. 3 T 120/2011-255, pokud jím bylo podle § 228 odst. 1 tr. řádu rozhodnuto o povinnosti obviněného nahradit poškozeným po usmrceném M. Z., a to I. D. jako matce usmrceného částku 243.800,- Kč, bytem, a Ing. Z. Z. jako otci usmrceného částku 263.476,- Kč, H. Z. jako nevlastní matce a osobě blízké žijící s usmrceným ve společné domácnosti částku 240.000,- Kč, K. Z. částku 240.000,- Kč a N. Z. částku 240.000,- Kč jako nevlastním sestřám a osobám blízkým žijícím s usmrceným ve společné domácnosti a Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky škodu ve výši 2.815,-Kč, byl porušen zákon v ustanoveních § 228 odst. 1, § 2 odst. 5 a § 125 odst. 1 trestního řádu v neprospěch obviněného V. S.,

- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu adhezní výrok z rozsudku Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 17. 12. 2013 č. j. 3 T 120/2011-255 zrušil, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazující pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 271 odst. 1, 2 trestního řádu za přiměřeného užití § 265 trestního řádu.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [8 Tz 71/2013](#)